

Колосальні витрати ресурсів на підготовку до війни призводять до перенапруження природної бази матеріальних ресурсів. Їх надексплуатація завдає величезної шкоди навколишньому середовищу. Спустошення землі, ерозія ґрунтів, обезводнення негативно впливають на екологічний баланс. Деякі зі згаданих наслідків вже стали незворотними.

Від нерозсудливості людської діяльності також страждає біологічна ресурсна база. Обмеження біологічної розмаїтості відбувається дедалі швидше. Виснажуються не лише родючі землі, але й втрачаються окремі види їжі, лікарських рослин, деякі види тваринного світу. Особливо значних масштабів набула вирубка лісів, оскільки нерідко руйнується родючий шар землі поруч із вирубками, активізується ерозія ґрунтів і, що найнебезпечніше, збільшується концентрація вуглецю в атмосфері, що призводить до посилення "парникового ефекту" і глобального потепління клімату.

Антоненко І.

Ст. гр. Ек 28 ХНТУСГ ім. П. Василенка

Науковий керівник: проф. Любимова Н. О.

ЕКОЛОГІЧНА СИТУАЦІЯ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СПІВДРУЖНОСТІ

Одним із наслідків деградації навколишнього середовища є посилення загрози для здоров'я людей, які проживають у Європі. Це вже проявляється не лише в окремих забруднених регіонах, але й у глобальних масштабах. Частота захворювань і голоду, породжуваних головним чином екологічними факторами, зростає.

Так, збільшення кількості онкологічних та алергічних захворювань тісно пов'язане з погіршенням якості навколишнього середовища. Загострюється і без того складне становище у царині захисту й відродження навколишнього

середовища на європейському континенті. Так, у Чехії й Словаччині дві третини річок забруднені промисловими і сільськогосподарськими відходами. Орні землі містять у собі важкі метали та відходи вугледобувної промисловості. Третина лісів гине. У Польщі під загрозою загибелі опинилися три чверті лісів. Надзвичайно забруднені майже всі ріки. Шість мільйонів поляків проживають на територіях, екологічна ситуація на яких катастрофічна.

Третина населення Угорщини проживає в районах із дуже забрудненим повітрям, у чому винна не лише сама, а й сусідні країни. Три чверті річок містять хімічні відходи. Третина орних земель зазнає ерозії. Під час поховання радіоактивних відходів не дотримуються необхідні вимоги безпеки. У Болгарії якість повітря краща, ніж в інших східноєвропейських країнах (буре вугілля тут використовується мало).

Надмірне використання пестицидів й знищення лісів у країнах Східної Європи загрожує вимиранням чверті усіх представників фауни. Питна вода забруднена неочищеними стічними водами й значною кількістю нітратів. Ситуація ще більше ускладнюється внаслідок зростання потреб країн цього регіону в енергії, мінеральних ресурсах, деревині та інших природних багатствах.

Для екології України найболючішою є проблема Чорнобиля. Внаслідок аварії на Чорнобильській АС понад 41 тис. км² території країни забруднено радіонуклідами, а приблизно 2,4 млн. людей, в тому числі 544 тис дітей, живуть у забруднених регіонах. Понад 400 тис осіб зареєстровані як жертви Чорнобильської аварії. Кількість ракових новоутворень у дітей, зареєстрованих після аварії, від 6,5 до 10 разів більша, ніж до 1986 року. Також висока захворюваність серед вагітних жінок.

Близько 46 тис гектарів орної землі та 46 тис. гектарів лісу характеризуються рівнями забруднення, що перевищують 15 кюрі на квадратний кілометр і вилучені з обробки. Ці рівні також небезпечні для

здоров'я людей. Понад 12% (4,6 млн. га) мають показники забруднення від 0,1 до 15 Ки на км². Рівень забруднення цезієм - 137 у Києві приблизно у 14-15 разів більше, ніж до аварії.

Найкритичніша ситуація на Поліссі, зокрема Житомирській та Київській областях, де рівні забруднення 10-15 Ки на км². У зоні відчуження (радіусом 30 км), що охоплює понад 2 тис населених пунктів, найбільшу загрозу для довкілля становлять 800 поховань радіоактивних відходів загальною активністю понад 200 кКи. Залишається чинником ризику і джерелом радіації Чорнобильський "саркофаг". Проте віддалені наслідки цієї аварії ще не відомі. У майбутньому радіоактивне забруднення може призвести до серйозних генетичних змін у загальнонаціональному масштабі.

Впродовж усієї історії України мала місце тенденція ставлення до збереження та відновлення навколишнього середовища як до другорядної справи. Централізоване планування господарства не було зорієнтоване на підтримку охорони довкілля. Нажаль і нині така тенденція зберігається.

Сучасний екологічний стан України характеризується показниками, які викликають серйозне занепокоєння. Під загрозою джерела питної води. Найбільш забруднена вода у басейні Дніпра, на півдні України й Криму. Численні водойми забруднені, а інші переживають біологічну деградацію. У критичному стані низка південних прибережних районів Чорного й Азовського морів. Щорічно близько 12,5 мільярда кубометрів стоків, у тому числі 2 мільярди неочищених, потрапляють у Чорне море. Забруднення нечистотами Азовського моря також значне (4 мільярда кубометрів, з яких 1,9 мільярда - неочищені).

Ріка Дніпро, яка є джерелом питної води для більш ніж 70% населення України, забруднюється комунальними, промисловими та сільськогосподарськими стоками. Вода річки також уражена радіацією. Крім проблем якості води, має місце хронічна нестача питної води у південних та південно-східних районах, а також у Криму. Скорочення запасів питної води

в Криму вже призвело до спалаху низки інфекційних захворювань, в тому числі холери.

Високим є рівень забруднення повітря - особливо у містах та промислових районах. Головні джерела забруднення повітря - металургійні, хімічні та нафтохімічні підприємства, а також електростанції. У найбільш уражених регіонах середня концентрація шкідливих для здоров'я людей речовин в атмосфері до 5 разів перевищує рівні індустриальних країн.

Величезна промислова зона у Донецько-Дніпровському регіоні є однією із найнебезпечніших для навколишнього середовища не лише України, але й загалом Європи. Вона охоплює 18,6% території України, де проживає 28% населення. Викид у повітря шкідливих речовин становить тут понад 70%. Близько 71% земель знищено, а забруднення ґрунтів хімічними добривами та пестицидами надзвичайно високе. Також забруднена одна шоста підземних вод.

Найродючіші українські чорноземи (понад 70% території) забруднені пестицидами й нітратами. Середня концентрація забруднення на один квадратний кілометр у 6,4 разів більша, ніж у США й у 3,2 рази більша, ніж у країнах Європейського Союзу. Україна має хворе навколишнє середовище. Це наслідок економічної політики, яка заради кількісних показників ігнорувала ресурсні можливості. Загальний стан погіршується ще й низьким рівнем свідомості та некомпетентністю як політиків, так і загалом суспільства.

Проблеми навколишнього середовища сучасної України - це не лише її внутрішні проблеми. Вони, як свідчить досвід Чорнобиля, не визнають політичних кордонів. Географічне розташування України як центральноєвропейської та причорноморської держави накладає на неї велику відповідальність стосовно управління ресурсами. Здійснення заходів, необхідних для подолання екологічних загроз - невідкладне завдання. Рішення стосовно захисту навколишнього середовища впливатимуть на стан

національної безпеки країни так само, як і рішення про структуру, чисельність і якість збройних сил. Рівень проблем, з якими доведеться зіткнутися завтра, визначається нинішньою діяльністю.

Отже, для України найважливішими елементами стратегії, пов'язаної з проблемами навколишнього середовища, є:

- усунення наслідків чорнобильської катастрофи;
- відшкодування завданої навколишньому середовищу шкоди та припинення зловживань природними ресурсами;
- розвиток екологічних технологій.

Висновок. Усі ці проблеми неможливо розв'язати без тісного міжнародного співробітництва.

Живогляд О. О.

Студ. ХНАУ ім. В. В. Докучаєва маг. ЛФ 2-1

Науковий керівник: Ведмідь М. М.

РЕКОМЕНДОВАНІ ЗАХОДИ ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ЖОМОГРАНУЛЯЦІЙНОГО КОМПЛЕКСУ

У проведених дослідженнях розглядалися нормативні заходи захисту навколишнього середовища на прикладі ТОВ «Наркевицький цукровий завод». При роботі жомосушильного комплексу утворюються такі тверді виробничі відходи:

– зола (тверді, вологістю 30-40%, III клас небезпеки) – 3342 т/рік – накопичуються в контейнер золи та шлаку, автотранспортом вивозяться по договору на існуючий майданчик складування золи та шлаку ТЕЦ.

При експлуатації обладнання, будівель і споруд утворюються відходи споживання:

– сміття з території і тверді побутові відходи (тверді, IV клас небезпеки) – 20 т/рік – збираються в контейнери на площадці сміття і по мірі